

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1:a årg.

Den 28 Januari 1900

N:r 18

INNEHÅLL: *Det svenska hofvets danska gäster* (med 4 porträtt). *Riksdagens öppnande* (med 1 illustration). *Riksdagsporträtt* (med 5 porträtt). *Ökenpoesi*, af Radscha (med 7 illustrationer). *Bilder från kriget* (med 6 illustrationer). *Tekla Janson som Julia* (med 1 porträtt). *Guldtörstens offer* (Följetong, med 1 illustration, forts.) *Ett folks palats i Grängesberg* (med 2 illustrationer). *En finsk patriot* (med 3 illustrationer). *Veckans porträttgalleri* (med 2 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

DET SVENSKA HOFVETS DANSKA GÄSTER.

H. K. H. Prinsessan Tyra.

H. K. H. Prins Harald.

H. K. H. Kronprinsessan Lovisa.

H. K. H. Kronprins Fredrik.

Foto. Carl Sonne, Köpenhamn.

RIKSDAGENS ÖPPNANDE.

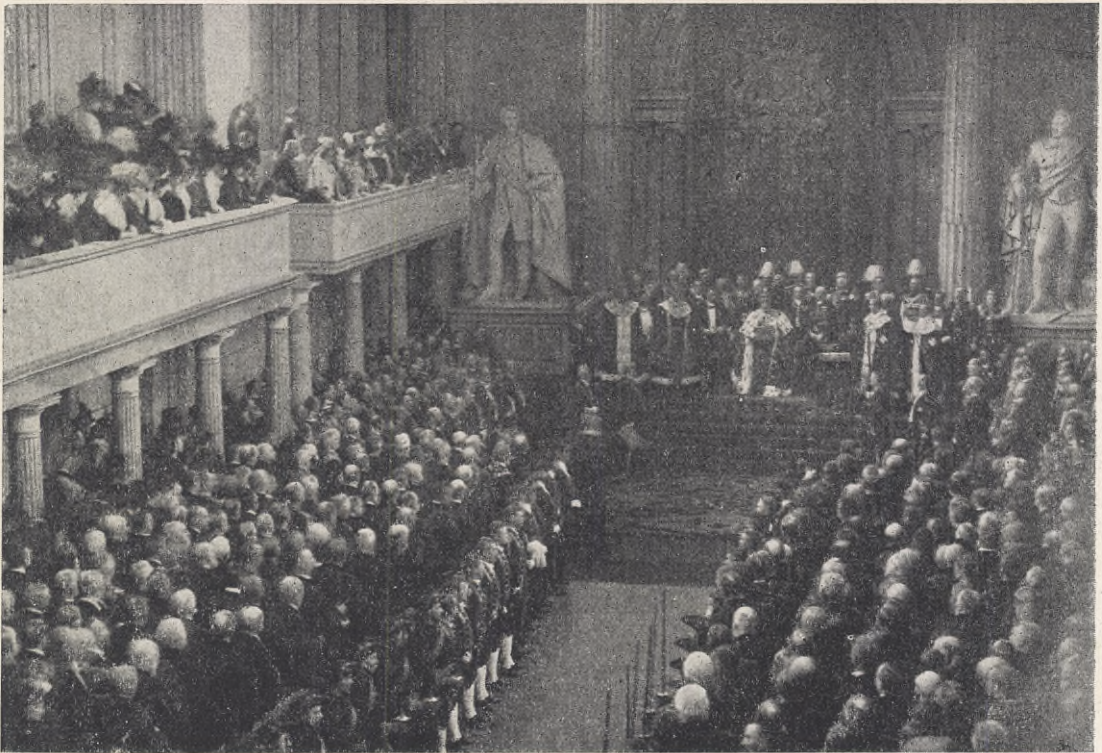

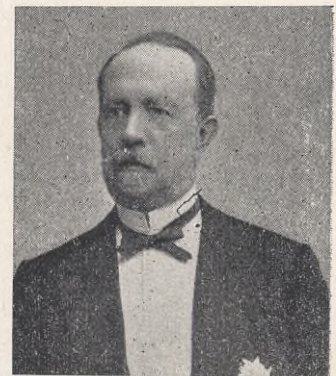
Foto. Larsson, Sthlm.

H. M:t Konungen uppläser tronalet.

RIKSDAGSPORTRÄTT.

Förste kammarens talman
Grefve Gustaf Sparre.

Andra kammarens talman
Grefve Rob. De La Gardie.

Lektor Sixten von Friesen,
Liberala samlingspartiets ledare.

Förste kammarens vice talman
Bruksägaren C. Lundeberg.

Andra kammarens vice talman
Konsul Axel Svartling.

ÖKENPOESI.

För HVAR 8 DAG af RADSCHA.

(Eftertryck förbjudes).

Kapten de Fevrel såg tankfull ut. Nyss hade en af messkamraterna läst upp en bit ur tidningen, en liten episod från Habilatöknen, skil-

sig söderut för att indrivva skatter från Beni-Smirstammen, hvilken behagat förklara sig oafhängig. Ni gör er i ordning, men jag vill fästa er uppmärksamhet på, att det inte blir någon lustpromenad».

Jag var utom mig af glädje. *Ma foi*, det var annat än att sitta som ett osträ i sitt skal i staden.

Dagen därpå marscherade vi i väg med musiken i téten. Det sista jag såg, var en liten näsduk, som vinkade ett sista farväl, och jag tyckte, att det doftade viol, där jag traskade på den dammiga landsvägen.

Marschen tog veckor i anspråk. Vi både hungrade och törstade, men voro vid godt mod. En dag föll det snö där uppe på högslätten. Snö i Sahara!

Omsider bar det af utför igen, och solen blef allt mer brännande. Redan sedan några dagar hade vi sett enstaka araber på sina hvita hästar, men de höllo sig på aktningvärdt afstånd. Nu ökades dock deras antal, och de blefvo allt mer närgångna. Vi aflossade dock icke ett skott, utan skredo framåt lugnt och obevekligt.

Större försiktighet blef dock nödig, och en dag fick jag order att sätta ut fältvakt. Jag valde en plats med stora, dystra stenblock och saknande all vegetation. Då voro vi ungefär en half dagsmarsch från målet för vår marsch.

Under nattens lopp fick jag det infallet att ströfva omkring framför postlinien. Jag laddade för säkerhets skull min revolver och begaf mig ästad. Efter några minuter anropades jag af en dubbelpost och befann mig snart därefter ett godt stycke från fältvaktens slutna led.

Med en cigarett i munnen njöt jag oerhördt. Det var spännande, var något obestämdt, en aning om fara, som tjusade. Många gånger hade jag i

Turcos.

drad i tjugofem rader, men förtäljande om fransk tapperhet och en oförskräckt fransk officers död.

Pontan svor till och ruskade på axlarna. Kvällen började lagom roligt, och dock var det den angenämaste tiden af dagen, då man efter slutade öfningar fick i lugn och ro sitta i sitt hörn i det lilla kaféet. Du Ferrol och Benoit spelade domino, tröga naturer, hvilka under uppläsandet om den förolyckade expeditionen endast ett ögonblick afbrutit spelet för att sedan med förnyad fart återtaga detsamma.

Nu reste de Fevrel sig upp och närmade sig fönstret, genom hvilket han skådade ut på gatan med förströdd min. Den lilla småstaden hade dock intet tilldragande att bjuda på, och det lönade ej mödan att anstränga sina ögon för att se på skrikande barnungar, grälände kvinnor och cigarettökande dagdrifvare.

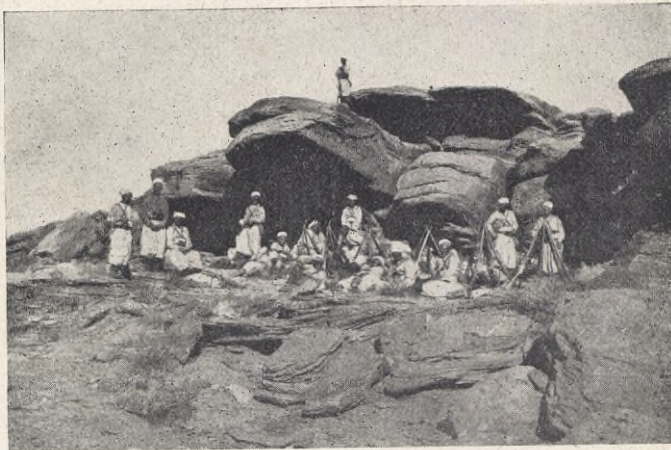
Plötsligt vänder sig de Fevrel om och säger omotiveradt:

»Vill ni höra en historia, gamla gossar?»

Pontan nickade och dominospelarne, som just avslutade sitt parti, vända sig om.

»Som nyblifven underlöjtnant beordrades jag, som ni kanske vet, till 2:a Turcos-regementet nere i Oran. Det var ett folk, må ni tro. Svarta, bruna och hvita blandade med hvarandra, alla orädda, äfventyrsälskande krabater, som föredrogo ett nappatag med ökenröfvarne framför allt annat.

En vacker dag kallade kompanichefen, kapten Bourdage, upp mig på sitt rum och säger med allvarlig röst: »I morgon skall kompaniet begifva

Fältvakt.

krigsskolan drömt mig in i en dylik situation. Jag var min egen herre nu, men på samma gång ansvarig för mångas lif. Ni förstå, kamrater, att

Snö i Sahara.

jag var ung den tiden. Allt var omgivet af ett poetiskt skimmer. Annorlunda är det nu, sedan jag blifvit äldre! Man ser saken mycket mera nyktert, men den blir inte roligare för det.

Bedrogo mina öron mig? Nej, det lät som om en sten rasat ned alldeles bredvid mig.

Jag reser mig upp och drar revolvern ur sitt hölster. Det blir alldeles tyst igen, men jag anar oråd och smyger mig framåt ohörbart. Plötsligen hör jag ljudet af lätta steg och hukar mig ned bakom en stor sten, men spejar försiktigt. Silhuetten af en människa aftecknar sig mot himmelen. Den kommer allt närmare. Jag ryser, af

välbehag öfver situationen eller af omedveten ångest — hvad vet jag. Gestalten passerar mig på ett par stegs afstånd utan att observera mig. Nu är den förbi.

Hastigt reser jag mig upp och slår armarna om den hvitklädda varelsen, som uppger ett litet ångestrop.

Det är en kvinna.

Jag lägger handen för hennes mun och vänder henne mot mig.

Hon stirrar full af ångest på mig, men brister sedan ut i skratt, då hon ser min förbluffade min.

»Hvad vill du mig?» frågar hon med välljudande stämma.

Jag förstod arabiska. Största delen af våra turcos äro ju araber.

»Jag vill dig intet ondt, du öknens fagra gazell», svarade jag och fattade hennes händer.

Hon ser forskande på mig och småler slutligen.

»Hvad är du för en?» lyder hennes nästa fråga, och hon betraktar nyfiket min ljusblå vapenrock och de röda byxorna med sina breda revärer.

»Jag är fransman. Har du aldrig sett någon sådan?» blir mitt svar, och jag slår resolut armen om hennes lif.

Hon lösgör sig sakta och ser på mig med sina stora svarta ögon. Hon bär den traditionella slöjan virad om ansiktet, men jag anar bakom denna en skönhet. Växten är smidig men fast och händerna förtjusande. Allt detta ser jag i ett enda ögonkast. Sedan kommer mitt förnuft tillbaka. Jag har varit berusad af det egendomliga i situationen. Men hvem kunde veta, hvad hon bär i skölden.

Arabisk by (Bouar).

Oas i Sahara.

»Hvad gør du hér?» examinerar jag och lägger mina ord så strängt som möjligt.

Hon skrattar. Ja, *ma foi*, hon skrattade.

»Om du ej håller dig allvarsam, kysser jag dig», hotar jag, men hon blott skrattar.

Då trycker jag henne intill mig, hårdt och ömt på samma gång. Härvid glider slöjan åt sidan, och jag ser ett det skönaste ansikte jag skådat. Kanske var det ej så, men i det ögonblicket föreföll det mig som om en *hourri* kommit ned till mig från Muhammeds paradys.

Jag trycker mina läppar mot hennes, en lång, passionerad kyss, och hon befriar sig icke. Jag läser glöd i hennes blickar, och det susar för mina öron.

Men jag var ju ung!

Hastigt sliter hon sig slutligen loss, och innan jag hämtat mig, försvinner hon bland klipporna.

Jag rusar efter och söker, söker med hela min energi, ty blodet är i svallning och den sköna drömmen vill jag fortfarande fasthålla.

Hon var dock försvunnen. Som en sömndrucken kom jag tillbaka till fältvakten. Jag svepte min kappa om mig och lade mig, men sömnen var borta.

På morgonen fortsatte vi marschen. Inom några timmar förändrades terrängens utseende. Vi sågo träd, buskar och gräs. Snart passerade vi några eländiga tält, hvilkas invånare med hotfulla blickar betraktade de

välbeväpnade främlingarne. Vid tretiden voro vi framme vid själfva oasen, en härlig plats med palmer och omgifven af några halft förfallna murar.

Med mulen uppsyn kom scheiken emot oss. Hans röda burmus lyste på afstånd, där han med dröjande steg och åtföljd af douarens (byns) äldste nalkades.

Kaptenen steg af hästen, men tog ej ett steg mot ökenhöfdingen.

Mötet var kort och utan fraser. De uppstud-

Araber.

sige underrättades om, att om de ej inom 24 timmar betalt skatten och gifvit skriftlig förbindelse, undertecknad af de förnämste inom stammen, skulle de bortföras som fångar.

Förtretade aflägsnade sig underhandlarna.

Återstoden af dagen ströfvade jag omkring i förhoppning att träffa den okända, men ej ett spår stod att upptäcka.

Om natten utsattes bevakning. Jag låg i mitt tält, då jag hörde ett sakta krafsande och en röst hviskade:

»Akta dig, du är i fara! Man tänker anfalla eder i natt.»

Jag skyndade ut och såg henne ila bort. Jag snarare flög än sprang efter henne, och snart låg hon flämtande i mina armar.

Återkommen till lägret underrättade jag kaptenen om våra fienders plan. Vi väckte hela kompaniet, som utan dröjsmål gjorde sig beredt att mottaga anfallet. Detta kom i dagningen. Vid hvarje skott uppsände jag en bön, att ej en förlupen kula skulle träffa vår räddarinna.

Striden blef het, men hvad kunna några hundra araber uträtta mot en välbeväpnad turcos-trupp! Efter en timme var allt slut och vi herrar på slagfältet.

Det var min första strid, och jag glömmer aldrig intrycket häraf. Bland de fallna var scheiken. De öfriga flydde mot bergen.

Dagen därpå kom en parlamentär. Man underkastade sig. Huru det sedan gick för de armatsatnarne, hör inte till saken.

Marknad i Boghara.

»Släpp mig!» bad hon. »Gå genast tillbaka. De anfalla er inom en timme.»

»Ej förr än du kysst mig», hviskade jag och drog indiskret slöjan från hennes mun, som jag kysste gång på gång.

»Du måste gå! Se de mig här, döda de mig», framstammade hon mellan smekningarne.

Jag lät henne gå, men först efter en dryg kvart.

På platsen finns nu fransk garnison. Kaserner och andra byggnader hafva till stor del tagit bort oasens poesi, och vid marknaderna församla sig tusentals araber där, inbegripna i fredlig handel.

Men flickan har jag aldrig återsett.»

De Fevrel tystnade.

Och ett fuktigt skimmer syntes i hans ögon.

BILDER FRÅN KRIGET.

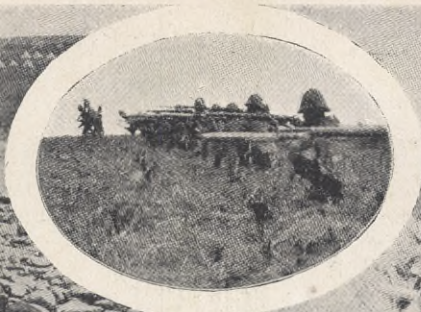
Inskrifning af engelska frivilliga («London Imperial Volunteers») i Guild Hall.

Bilden visar, hur engelska frivilliga, efter att i Guild Hall i London ha antecknat sig i rullorna, hälsas af lordmayorn å stadens vägnar som dess hedersborgare.

Engelskt artilleri går öfver ett vattendrag.

Färdiga till anfall.

Man väntar på boers.

BILDER FRÅN KRIGET.

Transvaalkriget lägger fortfarande beslag på all den uppmärksamhet som vi egna utländska förhållanden. När detta skrives har situationen på krigsskådeplatsen börjat tillspetsa sig alltmera, i och med striderna vid Spearmans Camp och Ladysmith. Nu gäller det. Engelsmännens strategiska förmågor anstränga sig af alla krafter, boers fördubbla sin slughet och sina guerillakrigsfinter.

Om några dagar torde Ladysmiths öde vara afgjordt. Därmed blir ock krigets vändpunkt satt.

En del af bron öfver Modder-floden, förstörd af boerna.

Boer, skjuten bakom skjul vid Modder-floden (man ser skotthålen i plåten).

Lyckas engelsmännen undsätta Ladysmith ha de vunnit en framgång, hvars frukter de säkerligen ej skola vara sena att skörda. Skulle boers däremot åter lyckas slå tillbaka de anryckande engelske generalerna, blir detta utan tvifvel signalen till en allmän afrikandresning mot det engelska väldet.

I hvarje fall äro utsikterna för, att detta beklagliga krig snart skall vara slut, dess värre mycket små. Såväl engelsmännen som boers äro beredda att slåss intill det sista. De förras led tätta af massor af frivilliga, som strömma till fanorna. De senare visa sig å sin sida bättre rustade än någon annat.

TEKLA JANSON SOM JULIA.

Dramatiska teatern har nyligen på repertoiren upptagit Shakespeares odödliga kärleksdrama »Romeo och Julia». Att man med en viss undran motsåg denna repris är naturligt, när man vet hvilka krafter detta skådespel kräfver. Emellertid utföll försöket på det hela väl, och det är endast

gifva ett synnerligen vackert porträtt af den unga begåfvade skådespelerskan i denna roll. Man undrar i sanning icke öfver att Romeo blir betagen i denna Julia!

Men fröken Jansons Julia är mer än en strålande uppenbarelse. Den är onekligen en af hen-

Foto. Rosén, Sthlm.

att önska att det rika bifall, som ägnades hufvudpersonerna vid premiären, må vara ett tecken till att det storslagna verket må hålla sig uppe på den scen, där det hör hemma.

Detta bifall ägnades naturligtvis främst fröken *Tekla Janson* som Julia och Romeos framställare, hr August Palme. Vi äro i dag i tillfälle att åter-

nes bästa roller och gifver goda löften för framtiden, trots det prestationen icke saknar vissa brister.

Publiken har visat sig uppskatta det samvetsgranna arbete som den unga artisen nedlagt på sin roll och den sträfvan att göra det bästa, som tydligt skönjes hos såväl henne som hos Romeos framställare.

GULDTÖRSTENS OFFER.

Af S. II. MERRIMAN.

Öfversättning för Hvar 8 Dag.

I hvarje nummer lämnas ett kort sammandrag af följetongens innehåll allt ifrån dess början.

I första kapitlet omtalas professor von Holzens i Haag besök hos en döende, af hvilken han köper för tusen gulden ett dyrbart recept. När den sjuke dragit sin sista suck, stoppar professorn pengarna tillbaka i sin plånbok. I andra kapitlet sammanträffa den från Indien som segrande hjälte återvändande major White och en gammal bekant till honom, Tony Cornish, en modärn man ur societeten. De följas åt till den senares onkel, lord Ferriby, där de finna husets unga dotter, miss Joan, strängt upptagen med arbete för ett välgörenhetsföretag till fromma för manufakturistbiträden. Miss Joan omtalar lordens senaste välgörenhetsprojekt, en stor internationell affär med mål att lindra malgamitarbetarnes svåra lott. Vid en »at home», hos Ferribys framlägger lorden i tredje kapitlet sin plan. Som medlemmar af direktionen antagas med acklamation lorden, Tony Cornish, major White, upphofsmannen till projektet mr Percy Roden och professor von Holzen.

I fjärde kapitlet gör en enka mrs Vansittart i det gamla diplomathotellet »Vieux Doelen» i Haag bekantskap med mr Percy Roden, för hvars projekt hon visar sig lifligt intresserad. Detsamma går ut på att samla alla malgamitarbetare och bygga en fabrik åt dem, i afsikt att förse hela världen med malgamit, ett för papperstillverkningen oumbärligt ämne. Fabriken skall förläggas till dynerna i Holland.

Femte kapitlet beskriver malgamitarbetarnes ankomst dit med Cornish som vägvisare. Cornish sammanträffar här med Roden och båda företaga en inspektion af fabriken och bostäderna. De förevisa inrättningen för en mängd inbjudna tidningsmän, hvarpå Cornish följer med hem till Roden, där de mottagas af dennes syster.

I sjunde kapitlet läses en interiör af malgamitkontoret i London, där Cornish och lorden sköta »affärerna». Där afhållas äfven små soiréer, vid hvilka en ung mr Rupert Dalkyn och en enkfru, mrs Courteville, voro bland de mera aktiva gästerna.

Efter ett sammanträffande mellan miss Roden och mrs Vansittart i dennes hem följer en scen från malgamitkolonien. Roden och Holzen äro närvarande vid en malgamitarbetares dödsbädd.

I nionde kapitlet mötas hos mrs Vansittart miss Roden samt hrr Cornish, Roden och von Holzen. Därpå vidtager ett direktionssammanträde för malgamitbolaget med lord Ferriby som ordförande. Man beslutar sätta företaget på aktier, hvaraf hvarje arbetare får en. — Cornish och mrs Vansittart sammanträffa på en morgonpromenad i Haag, hvarvid hon slugt försöker utleta hans hjärtas hemlighet. — Därpå träffa vi Cornish på besök hos en rik City-man, mr Wade, på dennes landtställe. Hans dotter Marguerite har hämtat Cornish vid stationen. Mr Wade erbjuder Cornish sin dotters hand, men denne säger nej, hvarpå mr Wade börjar en skarp kritik af malgamitföretaget.

(Forts från n:o 17).

FJORTONDE KAPITLET.

»Var klokare än andra om du kan,
men låtsas ej om det.»

Om major White ej var utrustad med någon skarpare uppfattningsförmåga, var han dock i all sin enfald en hederlig karl. Han sade aldrig att han begrep en sak, när han ej gjorde det. När han i baracken i Dover mottog ett telegram, som bad honom möta Cornish i dennes klubb i London nästa dag klockan ett, förklarade majoren därför endast, att han befann sig i ett tillstånd af fördömdelse, satte bättre fast monokeln i sitt mest förvånade öga och studerade ännu en gång omsorgsfullt det tunna ljusröda papperet, som om detta utgjorde ett allenastående intressant prof på mänsklighetens framåtskridande. Major White afsände aldrig telegram och mottog sällan några. Han blåste upp kinderna och påstod för andra gången, att han vore fördömd. Därpå kastade han papperet i en papperskorg.

Han hade tydligen för afsikt att ej alls besvara Cornish's telegram, utan han resonnerade helt filosofiskt så, att, om han kunde, skulle han fara, och om han ej kunde, så betydde det ingenting. Ett lifsåskådningssätt, hvilket högeligen är att rekommendera för sådana fjäskiga människor, som bruka låta en hel hop onödiga meddelanden föregå sina obetydliga personers minsta handlingar.

Utän att bry sig om en gissning angående anledningen till kallelsen for White med morgontåget in till London och anmälde sig ceremoniöst för vaktmästaren i Cornish's klubb i St. James' Street, just då folket i helgdagsklädda skaror strömmade ut ur kyrkorna.

»Mr Cornish har bedt mig äta lunch med honom», sade han på sitt vanliga torra sätt.

En betjäntpojke, som med hufvudet nätt och

jämt nådde upp till majorens nedersta västknapp, tog hand om majorens hatt och käpp och tillsade honom helt praktiskt att tvätta händerna, hvilket allt han underkastade sig under tyst protest.

Han fördes därpå uppför trappan.

»Ja», sade majoren, sedan han tvärs öfver bordet åhört Cornish's berättelse allt under immundigandet af en förvånansvärdt stadig lunch — »ja hälften af allt bråk här i världen kommer sig af att folk aldrig kan låta bli att lägga sig i andras affärer.»

Sedan han mycket tankfullt skurit sig en skifva läcker Camembert-ost, fortsatte han: »Jag skulle bra gärna vilja veta, hvad ett par sådana idioter som du och jag egentligen skulle med i den där fördömda malgamitaffären för? Vi ha ju ej en aning om industri eller arbetareförhållanden — eller ens om arbete, hvad den saken beträffar» — här gjorde han ett uppehåll och såg allvarsamt tvärs öfver bordet på Cornish — »isynnerhet du», tillade han.

Detta var fullkomligt sant, ty Cornish var och hade alltid varit en dagdrifvare af det angenäma slaget. Och Tony Cornish, som aldrig företagit sig något här i lifvet utan gått i obestämd väntan på att någonting skulle komma, som det kunde löna sig att kasta sig öfver, hade intet att svara härpå utan skattade endast muntert sin vän midt i ansiktet.

»Det första vi måste göra», sade han och lämnade klokt nog det förlutna åt dess värde, »är att få gamle Ferriby ut ur det här.»

»För det han är en lord?»

»Till en del.»

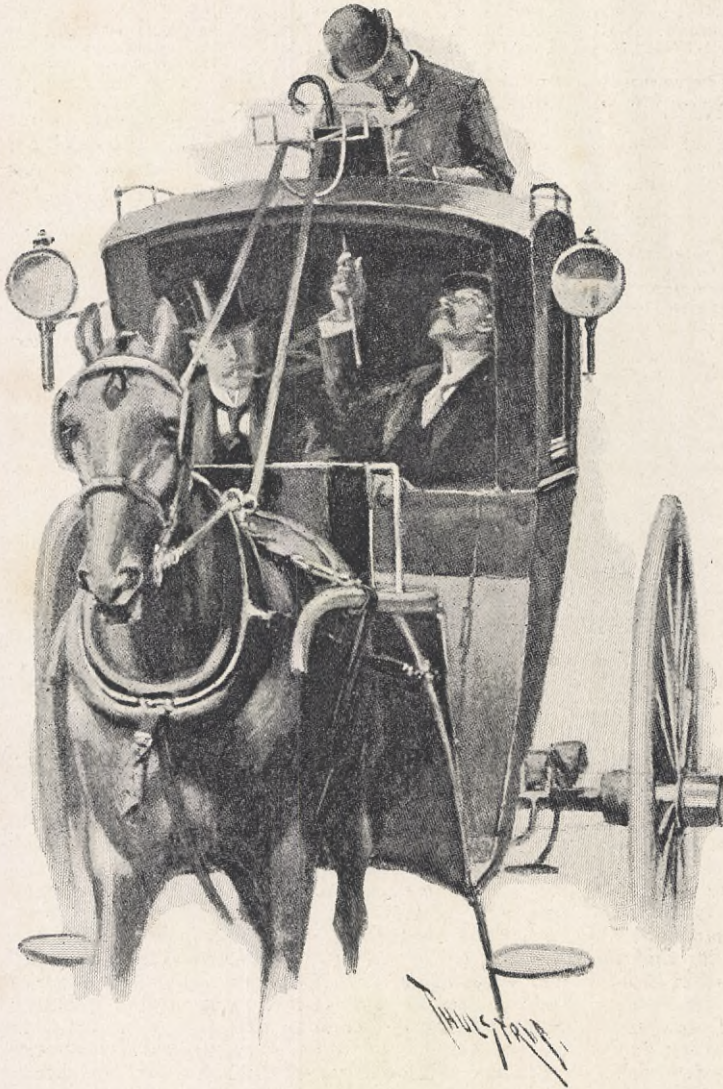
»För det han är ett nöt?»

»Till en del, men mest därför att han ej är den man, vi behöfva, om det skulle komma till strid.»

En hastig blyxt syntes i majorens ögon, men lämnade snart rum för ett lugnt intresse för Camembert-osten.

»Om det blir strid», sade han, »så är jag med.»

Och i dessa enkla ord förklarade i själva verket majoren hela sitt lif och sin sinnesart. Hvad beträffar major White, kunde man alltid »räkna på» honom, när det gällde strid. Hur det gick till ställde han alltid om, att han var med i fronten, vare sig det nu skedde genom tjänstebyten eller frivilliga erbjudanden, eller han på sitt sega, envisa sätt kaxade sig fram, och hans medtäflare fruktade honom ej utan skrattade åt honom och tyckte om honom.

»Nittionio», ropade han till kusken med sin starka röst. »Icke nio.»

Efter lunchen förklarade Cornish i det mindre rökkrummet utförligare situationen för major White, som dock ej ens gjorde min af att förstå den.

»Det enda jag begriper af alltsammans, är, att den där Roden är en skojare och behöfver stryk», sade han långsamt, blossande på en stor cigarr.

»Och om det är någonting i den vägen, som ...»

»Nej, och du får inte häller säga något åt honom», afbröt honom Cornish. »Jag önskar till himlen att jag kunde få dig att begripa, att list måste mötas med list och att stryk inte duger i

våra fördärfvade tider. Gamle Wade har lofvat hjälpa oss, som jag sade dig. I parentes sagdt, komma Wades till staden i morgon och stanna i Eaton Square resten af säsongen. Han påstår, att han är skapad att taga bolagssvindlarne vid hornen och afslöja all deras arga list, och han tycks ha fullkomligt klart för sig, hvad som bör göras. I hvarje fall är det alldeles ej rådligt att smörja upp Roden.»

Major White svarade med en axelryckning men teg med sin visdom. Han trodde på stryk, trots alla bevis till förmån för mindre våldsamma åtgärder.

»Förbaskadt synd om flickan», sade han.

Cornish höll på att tända en cigarett. — »Hvilken flicka?» frågade han lugnt.

»Miss Roden, karlens syster. Hon vet, att hennes bror är en skojare, men hon skulle ej tillstå det, om det så gällde hennes lif. Kvinnor», majoren gjorde en begrundande paus — »äro underligt folk.»

Cornish betraktade sin gäst genom rökmolnen men sade ingenting.

»Emellertid står jag till din tjänst. Får jag dina order!»

»I morgon», svarade Cornish, »är det måndag, och då är det Ferribys mottagningsdag. Du och jag begifva oss till Cambridge Terrace omkring kl. fyra för att träffa min onkel. Vi skrämma honom bort ur den här malgamithistorien. Därpå gå vi upp och göra upp affären med Joan. Wade och Marguerite titta in omkring kl. half fem. Joan och Marguerite träffas rätt ofta, som du vet. Om onkel gör någon svårighet, så skall Wade gifva honom nådestöten, förstår du. Hans ord kommer att väga mera än vårt. Vi skola därpå göra upp vår fälttågsplan och vara vår kos ur tants salong innan visiterna strömma in.»

»Och du åtager dig att föra ordet?» betingade sig majoren.

»Jag skall tala. Och nu måste jag gifva mig af. Jag har en hel del visiter att göra, och det börjar bli sent. Du träffar mig här i morgon eftermiddag klockan en kvart före fyra.»

Hvarpå major White aflägsnade sig för att åter infinna sig nästa dag i god tid, lugn och godmodig — precis som vid alla andra tillfällen, då han på kallelse haft att inställa sig på olika platser i världen,

där det var oro i lägret.

De togo en droska, ty dagen var rägnig, och foro igenom de folkuppfyllda gatorna. Till och med Cambridge Terrace, som vanligen var en ganska tyst och stilla gata, var nu full af lif och rörelse, ty säsongen stod i sitt flor, och det var mottagning vid hofvet. Då åkdonet svängde in på Cambridge Terrace, stötte White plötsligt med kappen upp luckan i vagnstaket.

»Nittionio», ropade han till kusken med sin starka röst. »Icke nio.»

Därpå kastade han sig åter ned på de solkiga blåa vagnsdynorna.

Cornish vände sig om och såg på honom med den största förvåning.

»Är du inte klok?» frågade han. »Det är nummer ni — det vet du mer än väl.»

»Ja, det vet jag, käre vän, men du kunde inte, som jag, se ingången, när vi svängde om hörnet. Roden och Holzen stodo just nu på trappan, på väg därifrån.»

»Roden och Holzen i England?»

»Inte blott i England», sade White lugnt, »utan i Cambridge Terrace. Och — här tystnade han och sökte efter en passande anmärkning bland sitt lilla förråd af konversationsfraser — »nu är alltsammans skämdt.»

Droskan hade nu stannat utanför nummer nittio. Om Roden eller von Holzen, som i sakta mak promenerade ned för Cambridge Terrace, hade vänt sig om under de närmaste minuterna, skulle de hafva fått se en droska hålla stilla på gatan och ett stort rundt ansikte — lik en ljusröd höstmåne, med ett uttryck af mild förvåning — försiktigt titta fram öfver vagnstaket och se efter dem.

Då kusten var klar, promenerade Cornish och White tillbaka till nummer ni. Lord Ferriby var hemma, och de fördes in i hans studerkammare, hvilken äfven den var beräknad på att gifva en alldeles falsk föreställning om honom. På bordet lågo en mängd böcker — biografier af stora och ädla män. Broschyrer i välgörenhetsfrågor och missionsangelägenheter och tusentals projekt, åsyftande att förbättra människoslåktets ställning i denna så väl som i den tillkommande världen, lågo strödda omkring. Detta var tydligen en stor filantrops kula.

»Ah!» sade lorden vid sitt inträde. »Jag brukar vanligen ha mitt arbete undanstökadt på förmiddagen, men i dag har jag kommit på efterkälken. Det är underbart», tillade han och riktade sina ord och sin välvilliga blick mot White, »huru mycket en sysslöls man kan ha att göra.»

»Hm — ja a!» svarade majoren med sin slöa, stirrande blick.

Cornish afbröt tystnaden, som hotade att blifva litet obehaglig, genom att genast gå in på det ämne, som låg närmast till hands.

»Det ser ut», sade han, »som om malmgarnaffären ej vore hvad vi ansett den vara.»

Lord Ferriby såg förvånad och litet stött ut. Vore det möjligt, att ett af fina världen understödt barmhärtighetsföretag kunde vara något annat, än hvad det utgaf sig för? I hans blickar, som undrande irrade från den ene till den andre, låg en hemlig fråga, om de sett Roden och Holzen komma ut från hans dörr för en minut sedan. Men ingen häntydan gjordes på dessa båda herrar, och lord Ferriby — den vane ordföranden i så många komitéer — som var mästare i konsten att förstålla sig samt att, när så behöfdes, blunda med båda ögonen för obehagliga fakta, mottog Cornish's anmärkning med en artig men öfverlägsen gest.

»Vi få ej», sade han lugnande, »låta vårt omdöme alltför hastigt taga intryck af — hm — tidningarnas mindre välbetänkta påståenden. Detta är blott, min käre Anthony — och ni major White — hvad vi såsom banbrytare för en stor rörelse måste vara beredda på. Jag har sett den artikel i *Times*, på hvilken du syftar, och jag läste den mycket noga, såsom det tillkom mig i egenskap af ordförande i detta — hm — välgören — det vill säga — bolag. Och den uppfattning jag fick af saken

var den, att författaren måste vara — hm — något vriden.»

Lord Ferriby log lätt beklagande och med en affärdande handrörelse — som tycktes angifva, att hela saken kunde få rum i ett nötskal och det nötskalet låg under lordens häll.

»Vriden eller ej», svarade Cornish, »så säger han, att vi konstituerat oss som ett bolag, hvilket med säkerhet kommer att gifva kolossal vinst samt att denna vinst naturligtvis kommer att hamna i våra fickor.»

»Min käre Anthony», svarade ordföranden med ett slags kacklande skratt, »arbetaren är sin lön värd.»

Hvilket i alla tider tycks vara och förblifva deras sista ord, hvilka ha för mycket betalt.

»Äfven om vi bestrida dessa påståenden», fortsatte Cornish med en plötslig kyla i sitt sätt, kommer nog ej denna vår protest för ögonen på alla, som läst denna artikel, och som sakerna för närvarande stå, kan jag ej inse, att det är möjligt för oss att göra något genmäle.»

»Min käre Anthony», svarade lord Ferriby och bladdrade i sina papper med förströdd uppsyn, som om den afhandlade frågan ej vore värd annat än en flyktig uppmärksamhet — »min käre Anthony, pänningarna tecknades för att åstadkomma en förbättring i malmgarnarbetarnes ställning. Vi hafva ej blott förbättrat den, vi hafva äfven höjt arbetarne både i moraliskt och fysiskt afseende. Vi hafva gjort vida mer än hvad vi lofvade, och de, som tecknat sina bidrag — och hvilka, när allt kommer omkring, fråga högst litet efter hela saken — hafva all orsak att vara nöjda med det sätt, på hvilka deras pänningar användts för därmed afsedt ändamål. De voro nog vänliga att anförtro åt oss att vidtaga de finansiella anordningarna. Denna sida af saken är helt och hållet privat och ingen har rätt — icke ens *Times* — att söka kontrollera det sätt, på hvilket vi anse lämpligt förvalta malmgarnfonden. Om subskribenterna icke haft fullt förtroende till oss, skulle de säkert icke utan alla förbehåll anförtrott förvaltningen åt oss.»

»Ni har sålunda inte lust att gå ut ur affären?» frågade Cornish efter en pans.

»Nej, ingalunda, min käre Anthony. Hvad ha de stackars malmgarnarbetarne gjort för ondt, för att jag skulle så att säga öfvergifva dem vid första svårighet, som yppat sig.»

»Nå än vinsten då?» frågade Cornish något hastigt.

»Mr Roden är vår aflönade sekreterare. Han förstår allt som rör vår finansiella ställning, hvilken är något invecklad. Jag tror, att vi kunna tryggt lämna alla detaljer åt honom att afgöra. Mitt råd är — och jag kan med skäl göra anspråk på att äga större erfarenhet i fråga om välgörenhetsaffärer än någon af eder båda — att vi iakttaga fullkomlig tystnad i denna affär. Vi ha ingen skyldighet att svara på näsvisa frågor. Och om — godt — om arbetaren finnes värd sin lön, . . . så köp dig en ny hatt, min käre Anthony! Köp dig en ny hatt!»

Cornish steg upp och såg på sin klocka. »Låt oss gå upp till Joan och se om hon vill ge oss en kopp té», sade hon.

»Javisst! Jag kommer efter när jag slutat. Och nu — inte en tanke på den saken vidare — inte någon af er — kom ihåg det!»

»Den ha de ordentligt kommit åt», sade major White till sitt sällskap i en ton, som om det gällt en jockey eller en dylik »underklassare». (Forts.)

ETT FOLKETS PALATS I GRÄNGESBERG.

Öfverallt i vårt land, där större eller mindre arbetarekolonier finnas, resa sig numera dessa »Folkets hus», hvilka utgöra samlingsplatsen för arbetarne och deras anhöriga, den plats där de kunna under hvilatid från arbetet hämta andlig vederkvickelse. Arbetsgifvares välvilja har i förening med arbetarnes offervillighet åstadkommit, att »Folkets hus» snart ej saknas på någon plats, där arbetarekolonier göra dessa samlingslokaler önskvärda.

Ett af de ståtligaste Folkets hus är det arbetarepalats, som den 10 januari invigdes i Grängesberg. Det är uppfördt genom en storartad donation af den engelske bankiren sir Ernest Cassel, som härmed för all tid knutit sitt namn vid Grängesbergssamhälle. En mängd honoratiores närvaro vid den stämmingsfulla högtidligheten, däribland landshöfdingarne Wersäll och Svedelius, biskop Ekman, bruksägaren V. Tham m. fl.

Sedan ps. 124 v. 1 och 2 afsjungits, höll biskop Ekman invigningstalet, efter hvilket sjöngs ps. 500, sista versen. Under det »Ur svenska

hjärtans djup» sjöngs af hela den samlade människoskaran, besteg landshöfding Wersäll talarestolen. Han utbragte först ett fyrfaldigt lefve för konungen. Därefter beslöts, på förslag af en

arbetare, att afsända följande telegram till konungen:

»Till konungen.

Grängesbergs arbetare, samlade till invigningen af den för deras väl med Casselska fonden uppförda byggnad, anhålla i underdånighet, att eders maj:t tackes mottaga deras försäkran om trohet mot och kärlek till sin konung.

Grängesbergs arbetare.

Underdånigst genom Wersäll.

Därefter förklarade landshöfdingen huset öppnadt.

Efter »Du gamla, du friska», unisont sjungen, följde musik af Grängesbergs musikkår och sång af »Sångens vänner» från Falun. För de inbjudne gafs med anledning af invigningsfesten middag på Grängesbergs hotell. Därvid afsändes telegram till donator Ernest Cassel i London och till statsrådet von Krusenstjerna.

Från konungen ingick senare på aftonen följande svarstelegram:

»Landshöfding Wersäll, Kopparberg.

Framför till Grängesbergsarbetarne mitt

uppriktiga tack för deras i telegrammet uttryckta lojala känslor samt delgif dem min glädje öfver den för deras väl uppförda byggnaden.

Oscar.»

ERNEST CASSEL.

FOLKETS HUS I GRÄNGESBERG.

EN FINSK PATRIOT.

(Eftertryck förbjudes.)

Den 24 november 1899 var en minnesdag i den finske senatoren L. Mechelins lif. Vid obrutna krafter och ännu i besittning af mannaålderns hela arbetsförmåga fyllde den

botten för de ideella mål och synpunkter, som ha gemensamma sympatier å hvardera sidan Bottenhafvet, och den krets af vänner, han skapat sig i det gamla broderlandet, är icke ringa.

Minnnesmedaljen öfver Leo Mechelin af Ville Vallgren.

finske patrioten nämnda dag 60 år. Men denna dag firades som en högtidsdag ej blott inom familjekretsen. Till dem, som stå honom närmast, hade vid detta tillfälle sällat sig en mängd korporationer, representerande snart sagdt alla de viktigaste grenarna af den andliga odlingen i Finland, hembärande den rastlöse fosterlandsvännen och fasta samhällspelaren hela landets tack och hyllning.

L. Mechelin är för den svenska allmänheten ingen okänd man. Hans sonora, vältaliga stämma har ofta höjts på svensk

LEO MECHELIN.

Sin stora förmåga och sina ovanligt omfattande insikter har han däremot odeladt ställt till sitt lands gagn och förkofran. Det skall sägas om honom att han väl förvaltadt sitt pund. Också var han född i det rätta ögonblicket och trädde ut i lifvet med en för rätt och godt danad själ, samtidigt med det Finlands statliga självständighet, återupplifvad ur lång dvala af Alexander II, behöfde män med fasthet, varm håg och klar blick för att handlägga, forma och förverkliga fosterlandets genom landtdagarnas sammankal-

lande nyväckta förhoppningar. L. Mechelins inlägg i detta nybyggningsarbete skall först en framtid uppskatta så, som det förtjänar. Hans samtid ser hans arbete mera i känslans sympatiska ljus, hvari han framstår som en ypperlig exponent af den finska folkkaraktärens bästa egenskaper.

Som professor i statsrätt vid det finska universitet har han gifvit ungdomen till lifs det nittonde århundradets ädlaste teorier för de nationella ideernas tillämpning i statslifvet, såsom medlem af kajsaren-storfurstens finska råd har han icke blott varit upphofsmannen till viktiga förbättringar på det ekonomiska lifvets område, utan också i de flesta fall gifvit klafven till grannlaga politiska frågors behandling. Orubblig i sin öfvertygelse om en finsk senators plikt var han tvungen lämna rådsbordet, hällre än att mäkla med hvad han ansåg som sin plikt och landets rätt.

Redan som senator och än mera senare har han utöfvat en flitig verksamhet som jurist, enkannerligen finsk statsrättslig författare, hvarigenom hans namn blifvit känt och aktadt bland Europas främste målsmän på rättens område.

Denna mångsidiga och rika värksamhet har ej hindrat senator Mechelin att som Helsingfors stadsfullmäktiges ordförande inlägga stor förtjänst om hufvudstadens lyckliga utveckling under de tio sista åren, att som ordförande i finska konstföreningen med förstående sympati gifva den finska konsten näring och arbetshåg, att genom sitt initiativ förena landets bästa litteratur och konstnärliga krafter till gemensamt arbete för det monumentala verket »Finland i 19 seklet», som burit en behöflig kunskap om detta bortglömda nordiska land kring Europa.

Sist, men icke minst, bör hans energiska men alltid af lugn besinning präglade stora anpart i de finska landtdagarnes arbete allt sedan 1872 framhållas. De ständernas svar, som nått fram till tronens fot, ha ofta inspirerats af honom och ej sällan burit prägeln af hans formfulländade pänna.

»Allt för fosterlandet» har varit hans stora ledmotiv under den fyrtioåriga, rastlösa värksamhet han ägnat Suomilandet, liksom »Pro lege» (För lagen) är devisen i hans adliga vapen.

Det måste därför synas en hvar naturligt, att invånarne i detta samma land icke försummade tillfället att gifva sitt offentliga erkännande åt detta osjälviska lif i arbete för dess välgång.

Det är icke hans fel, om ett så energiskt och intelligent dagsverk som hans icke genast burit den väntade frukten, som kanske länge nog låter vänta på sig.

Men som ett vårdtecken af hans outhärliga föreningsmed Finlands statliga och kulturella daning har en minnesmedalj blifvit präglad, ur hvilken efterkommande skola hämta kraft och exempel att såsom han gifva sig hel och hållen för den moder som födt dem, för fädernejorden.

Den framstående finske skulptören Ville Vallgren har utfört medaljen, hvaraf ett exemplar präglats i guld, ett mindre antal i silfver och ett tusental i brons. Medaljen är utmärkt genom smakfull enkelhet. Mechelins drag äro träffade på kornet och med ypperlig karaktäristik. Baksidan fylles af ett finskt landskap med soluppgång i fonden, och i förgrunden »Finland» med lagen tryckt mot sitt bröst och stödd mot Finlands vapen samt sekularvärdet »Finland i 19 seklet» hvilande vid sina fötter.

Och öfver det vackra finska landskapet svärfvar, som ett gemensamt uttryck af tusen hjärtans gemensamma tanke, den vackra latinska inskriften:

Jus patriæ sanctum servat sollertia con-
stans.

Det är fritt öfversatt:

»Helgden af fäderneslandets rätt skyddas af säker, förfaren hand.»

A. Berndtson.

Under denna rubrik kommer HVAR 8 DAG att bringa fotografier af personer, hvilkas drag af en eller annan anledning äro af aktuellt intresse. Vi äro tacksamma för våra ärade läsares medverkan till fyllande af denna afdelning och ersätta med största nöje eventuella kostnader.

BROR HEMMING WESSLAU. †

Den 13 januari afled hastigt i Charlottenburg (Brandenburg) öfveringenjören och direktören vid Siemens & Halskes elektriska kabelverk Bror Hemming Wesslau i en ålder af 58 år.

Med Wesslau bortgick en framstående svensk, som gjort sitt namn hedradt, sin nation känd och aktad ute i stora världen. Han kvarlämnar minnet af en skicklig och afhållen industriens storman, hvilken mänskligt att döma kallades från sin jordiska verksamhet blott allt för tidigt.

Bror Hemming Wesslau var född den 15 juli 1841 på Gåsevadholm, där fadern var förvaltare. Efter att ha genomgått Chalmerska slöjdskolan i Göteborg började W. sin praktiska verksamhet hos Alex. Keiller & Co, där han arbetade 1859—62. Han fann emellertid de svenska industriella förhållandena för små för

sin utvecklingstörst och flyttade först till »Vulcan» i Stettin samt blef 1876 engagerad hos den firma i Berlin, hvilken han till sin död tillhörde.

Högst skicklig elektriker uppfann han — samtidigt som Edison arbetade därpå — det elektriska lokomotivet ett helt år före den världsbekante amerikanaren och blef äfven erkänd som den förste uppfinnaren af detsamma.

Då Siemens & Halske flyttade sitt kabelverk från Berlin till Charlottenburg, fick Wesslau förtroendet att anlägga denna fabrik samt konstruerade alla maskiner. Siemens & Halske fann för några år sedan densamma för liten och anlade, äfven under Wesslaus ledning, ett nytt kabelverk i Nonnendam vid Charlotten-

burg, hvilket torde vara bland de största i världen.

KAROLINA VON BRAUN. †

En syster till skalden Wilhelm von Braun, fröken Karolina Sofia Barbara von Braun, afled den 11 januari i Vimmerby.

Fröken Karolina v. Braun var född 1821 på Hjälltorp i Västergötland, dotter till öfverstelöjtnanten Chr. Bogisl. von Braun och hans maka, född Militz. Hon var den bland syskonen som till lynne och karaktär mest liknade brodern skalden. Just denne broder kom att gifva hennes lif en annan riktning, än den hon tänkt, i det han skarpt motsatte sig ett systems varmt besvarade ungdomstykke. Hon resignerade, sökande lugnet i en sann och djup gudsfruktan och varmhjärtad välgörenhet. I trängre kretsar var hon alltjämt den glada och spirituella Karolina

von Braun. Hon efterlämnar ock många skaldestycken, hvilka emellertid ej utkommit i tryck.

I sin ungdom var fröken v. Braun bosatt i Carls-hamn, där hon upptäckte en hälsokälla, som fick namnet »Hipocrene». Från Carls-hamn flyttade hon till Carls-krona, därifrån till Trosa. Därpå några år bosatt i Stockholm flyttade hon 1887 vid sin syster Amalies död till Vimmerby, där hon utslutande lefvat för sin brorson bokhandlanden Gustaf von Braun.

Fröken von Braun sörjes närmast af honom samt af en 83-årig syster, enkefru Wilhelmina Rolander i Djurs-holm, äfven hon känd för sin välgörenhet.